

Mart 2022.

U fokusu: Zakon o inovacionoj delatnosti

Krajem decembra prošle godine, Narodna skupština Republike Srbije usvojila je novi Zakon o inovacionoj delatnosti (u daljem tekstu „Zakon“). Zakon je stupio na snagu 05. januara 2022. godine, izuzev člana koji se odnosi na uspostavljanje Registra subjekata nacionalnog inovacionog sistema, čije je primena odložena najkasnije do 31.12.2022. godine.

Cilj donošenja novog Zakona jeste unapređenje uslova za razvoj inovacione delatnosti i integracija inovacionog sistema Republike Srbije u Evropski istraživački prostor i Inovacionu uniju. Kako bi se stvorili preduslovi za ostvarivanje ciljeva utvrđenih Strategijom naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije za period od 2021. do 2025. godine „Moć znanja“ i Strategijom razvoja startup ekosistema Republike Srbije za period od 2021. do 2025. godine, bilo je neophodno unapređenje postojećeg regulatornog okvira kroz donošenje novog Zakona kojim će na sveobuhvatan, sistematičan i moderan način biti regulisana ova oblast u skladu sa globalnim promenama u okviru inovacionog sektora i stvaranja okvira za nove finansijske modele, kao i prilagođavanje postojećeg sistema novim oblicima infrastrukturne podrške.

Najznačajnije novine koje donosi Zakon su *definisanje novih inovativnih subjekata* (startup i spinof), *investitora u inovacionu delatnost* (poslovni anđeli), uspostavljanje

mreže *naučnotehnoloških parkova* kao savetodavnog tela u okviru Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, uspostavljanje novog Registra subjekata nacionalnog inovacionog sistema, formalizovano davanje saglasnosti na godišnji program rada korisnika subvencija povezanih sa inovacionom delatnošću, isticanje značaja upravljanja intelektualnom svojinom nastalom u okviru naučnoistraživačke organizacije, uz usklađivanje sa propisima koji regulišu tu oblast, kao i unapređenje poslovanja i proširenje nadležnosti Fonda za inovacionu delatnost, uključujući i vođenje jedinstvenog Registra nacionalnog inovacionog sistema.

Zakonom su regulisani ciljevi i organizacija primene naučnih saznanja, tehničkih i tehnoloških znanja i pronalazaštva u funkciji unapređenja proizvoda, procesa i usluga kao pokretača razvoja Republike Srbije, a naročito:

1. subjekti nacionalnog inovacionog sistema;
2. organizacija i nadležnosti Fonda za inovacionu delatnost;
3. finansiranje inovacione delatnosti i ekonomske podsticajne mere;
4. Registar subjekata nacionalnog inovacionog sistema.

U okviru značenja izraza koji se koriste u Zakonu, **inovacija** je definisana kao primena novog ili značajno poboljšanog proizvoda,

procesa ili usluge sa ciljem stvaranja nove dodate vrednosti, i kao takva može biti inovacija proizvoda, inovacija procesa, inovacija organizacije ili marketinška inovacija. Sa druge strane, **inovaciona delatnost** podrazumeva razvojne aktivnosti koje se preduzimaju radi stvaranja novih proizvoda, tehnologija, procesa i usluga ili značajne izmene postojećih, a u skladu sa potrebama tržišta.

Subjekat nacionalnog inovacionog sistema obuhvata inovativne subjekte, subjekte inovacione strukture i investitore u inovacionu delatnost, dok **nacionalni inovacioni sistem** čini skup organizacija, institucija, subjekata nacionalnog inovacionog sistema i njihovih veza u funkciji razvoja inovacione delatnosti u Republici Srbiji.

Inovativni subjekat je definisan kao privredno društvo, drugo pravno lice, deo pravnog lica, preduzetnik, fizičko lice ili skup fizičkih lica („startap tim“) koji razvija inovacije, odnosno plasira svoje ili tuđe inovacije na tržište ili u upotrebu. Inovativni subjekti mogu biti:

1. **centri nosioci inovacione delatnosti** (razvojno-proizvodni centar, istraživačko-razvojni centar, inovacioni centar i centar za transfer tehnologija);
2. **startap** - novoosnovano privredno društvo ili preduzetnik koji razvija inovativni proizvod ili uslugu i koji ima potencijal brzog i velikog rasta;
3. **spinof** - startap koji je osnovalo postojeće pravno lice sa ciljem razvoja i komercijalizacije inovacija;
4. **drugi inovativni subjekti** – pravna i fizička lica koja se bave inovacionom delatnošću i koja su upisana u Registar subjekata nacionalnog inovacionog sistema.

Subjekti inovacione strukture su pravna lica koja inovativnim subjektima pružaju stručnu, administrativnu, logističku i drugu podršku da svoju inovaciju razviju, stave u upotrebu i plasiraju na tržište, a čija je ključna uloga stvaranje okruženja za saradnju nauke i privrede. Subjekti inovacione strukture mogu biti organizovani kao:

1. **organizacija podrške startapima** - privredno društvo čija je pretežna delatnost sprovođenje programa podrške startapima, kao i stavljanje na raspolaganje poslovnog prostora, stručnih, administrativnih, tehničkih i drugih usluga startapima, sa ciljem razvoja inovacione delatnosti;
2. **naučno-tehnološki park** - privredno društvo čiji je cilj podsticanje ekonomskog razvoja kroz promociju i razvoj inovacione delatnosti putem stimulacije i upravljanja tokovima znanja i tehnologija između univerziteta, naučnoistraživačkih organizacija, privrednih subjekata i tržišta, kao i putem pružanja podrške kreiranju i rastu inovativnih privrednih subjekata. Naučno-tehnološki parkovi pružaju usluge korišćenja poslovnog prostora, laboratorija i telekomunikacione opreme, administrativne i knjigovodstvene usluge, usluge obuka i treninga, finansijskog i poslovnog savetovanja, kao i usluge povezane sa pravima intelektualne svojine, podrška razvoju inovativnih proizvoda i usluga, priprema i povezivanje sa potencijalnim investitorima, umrežavanje i savetovanje i druge usluge sa ciljem pružanja podrške razvoju inovacione delatnosti;
3. **drugi subjekti inovacione infrastrukture** - organizacije i pravna lica koja obezbeđuju podršku za

realizaciju inovacione delatnosti i kao takva su upisana u Registar subjekata nacionalnog inovacionog sistema.

Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinice lokalne samouprave, privredna društva, naučnoistraživačke i obrazovne organizacije, druga pravna i fizička lica, u skladu sa zakonom, mogu biti osnivači ili suosnivači subjekata inovacione infrastrukture.

Investitor u inovacionu delatnost je pravno ili fizičko lice koje ulaže finansijska sredstva u inovativne subjekte i/ili u subjekte inovacione infrastrukture. Zakon prepoznaje i pojam **poslovnog anđela** definišući ga kao investitora u inovacionu delatnost koji u startup ulaže finansijska sredstva.

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja je odgovorno za utvrđivanje i realizaciju inovacionih politika, podsticanje razvoja inovacione delatnosti, transfera znanja i tehnologija u privredu, kao i za razvoj i unapređenje nacionalnog inovacionog sistema u Republici Srbiji. Zakon predviđa da ministar obrazuje **Mrežu naučno-tehnoloških parkova** kao savetodavno telo koje ima za cilj da prati i koordiniše rad naučno-tehnoloških parkova i da vrši procenu potreba za osnivanjem novih naučno-tehnoloških parkova, poštujući načelo ravnomernog regionalnog razvoja.

Sa druge strane, za podsticanje i finansiranje razvoja inovacione delatnosti je zadužen **Fond za inovacionu delatnost**. U njegovoj nadležnosti je i vođenje **Registra subjekata nacionalnog inovacionog sistema** (u daljem tekstu: „**Registar**“). Svrha ovakvog Registra je brojčana evidencija subjekata nacionalnog inovacionog sistema, kao i olakšan pristup

finansiranju inovacione delatnosti, ekonomskim podsticajnim merama i stimulativnim procedurama i postupcima. Upis u Registar nije obavezan, izuzev kada su u pitanju drugi inovativni subjekti i drugi subjekti inovacione strukture. Fond za inovacionu delatnost će sva lica koja su upisana u postojeći Registar inovacione delatnosti upisati u Registar, pri čemu će poslovno-tehnološki inkubatori biti upisani kao organizacije podrške startupima.

*Odricanje od odgovornosti: Tekst u prilogu šalje se kao opšte uputstvo i ne predstavlja pravni savet.
Copyright Cvetkovic, Skoko & Jovicic 2022.*